

JUHÁSZ FERENC

A képzelt inkvizítorok

*Az éjből, ami kicsorog
a képzelt inkvizítorok
kínzása, gyötrése, vasprése, tűszöge, kése,
az úrból, ami előcsorog
a képzelt inkvizítorok
izzadt, szikár, meztelen tülekvése,
a szenvedés fénylűktetése!
Ó, csillagnéző vacogás! Ó szemhéjitalan csillagok!
Ti szemhéjitalan fényvakok!
Ó, ti messzi robbanás-fehérek, idő-előtti, idő-mögötti
lűktető nem-halló fényrabok!
Ó, ti süket égitetek, fültelen tűzvelő-anyagok,
ó, ti fényremek
fül-nélküliek,
ó, ti dobhártya-nélküli eleven fénydobok, csillagok!
Úrbeli sűrű nyáj, tolongó fényszór-gomolyok,
a belül-kezdet kifelé folytatás
megvalósulás világűr-dzsungel-állatok,
a belül-tűziszap-puha, kifelé virágzó kéreg-vastagok.
Jaj, könnyes úr, jaj szemhéjitalan szem-napok,
jaj, szemhéjitalanok, mint a kitinszivacs-szemű,
sejtes lépviaszgolyó szemű rovarok,
darazsak, méhek, legyek, szúnyogok, szitakötők,
orrszarvú-bogarak, szarvasbogarak!
ti néztek engem szemhéjitalan fények,
mint a lepkék, szöcskék, imádkozó sáskák:*

*az Ájtatos Manók,
ti néztek engem megkínzott szemhéjitalanok,
meggyalázott izzásgömb állapotok,
akik voltatok, vagytok, s lesztek újra s újra,
akiket gyűrűként, arany-karikaként
visel és hordoz az Isten kisujja,
a csigaháztekerics kürt-tüzet.
S ez a fény nem kérdi ki vagyok?
Mért élek a halál szívébe bújva,
mint őseber, barlangi medve, szörny-szüret, vad szeretet.*

*Nézem az éjszaka fényszita-rácsdoboz végtelenét,
a tűszúrás tüske-láz
éji fényt,
s visszaneznek a csillagok ibolyasárga kékillat gyönyörrel,
nézem a remény-nemreményt,
s létük lánc-tüze csönd
ami földi világot a bolygó-talajba tördel
és nézésük, mint az éhes csecsemő zokog,
óbéogat, jajgat s megáld a lenti zölddel.
S a fény ínypatkóján sose nő ki tejfog.*

*A légy sír így, ha enyvhez ragad,
a légy jajgat így, ha óriás barna pontszemrács-gömbszemére
póknyal rácshálója sejtesen, selymesen dagad,
s lesz a látás-többezer pontkút izzásgolyó,
mint a selyemhernyó-gubó.
Barnából fehér,
mintha alvadó vérre ragadna mézeskenyér.
A kalács a vérre.
Tejre a vér.*

*Én láttam már a szenvedést,
az örült kezében a konyhakést,
a felkarba a kés-ütést,
a vért-lövellő izom-sebet,
s a foglyot aki ezen nevet,*

*s ha most elképzelem:
az a megvalósult gyötrelem
az a felkészült félelem
nem-félelem.
Mert mindent be kell vallani,
hogy minden az volt: az, ami!*

*Mondd, láttál-e már embert akinek szembéjét
kínzói borotvapengével, ollóval, borotvakéssel, tőrrel
levágták,
a szemgolyót nedvesítő,
a szemtestet könnyesítő,
a könny-elosztó pillás bőrsapkát,
s a pupillás szemgolyó üveghéj-szárazan mered,
mint mókus-rágta penészes, lukas dió,
mint kútfenék ha vizét kimered
s legfeljebb sár, mocsár
ami visszanez rád, mint nő, ha becsapták,
akár a kiszáradt hínár-folyó, béka-ugrás-fröccsenés tó
s pattog a béka-millió,
akár a szöcske
mint a lukas zsák kiköpte
zöldbab, vagy zöld dió.*

*Láttál-e már szembéjtalan emberszemet
ami nem fényszüret, de vakság-szüret
s fénye sárga, mint lakk-üveg bélésű
kalásztok, celofán-bélésű barna szőrscipkekehely
makk-hüvely,
szinte zeng, mint szélben a kiszáradt fű,
s a fűtest, fűlevél vízér-hálózatában a víz-szünet.*

*Láttál-e már szembéjnélküli madarat:
sast, cinkét, zöldikét, varjút, rózsapirókot, őzapót,
harkályt, gólyát, strucc-imát,
mint a négy szem rózsatornyú csigabigát:
a szembéjtalan himlős nyálredő-csikót,*

vagy házityúkot, kakast, kacsát, libát,
 szőke rózsadisznot a szaros ólban,
 vagy más vadat,
 szemhéjnélküli gyöngybajusz gyíkot:
 enyvesillag-lábkezü, pislogó zöldparázs gyöngykesztyű-ágaskodást,
 akinek gyöngyisak-hímzésű fejéből
 száraz aranyfésűsarlós szeme
 úgy dülld a levegőbe, az érett barna, gyantagyökeres ribizliszem,
 a zöldből az aranyűrű zöldbe,
 mint könnytelen gyötrelem-gyalázat.
 Akár a fény tüdejéből
 a vérpuha zöldalma-alázat,
 akár orrlikas gyöngyszövet-erszényből
 a zöldpenészes aranypéncz,
 ami a vén idő köd-arcába néz.
 A szőrösen, szakállasan barna
 öreganyó-boszorkányarcra.
 Láttál-e már szemhéjnélküli tehenet, lovat, bikát,
 bivalyt, kutyt, macskát, szamarat, bárányt, varázscicát,
 zsiráfot, zebrát, orrszarvút, okapit, tigris, elefántot,
 oroszlánt, krokodilt, sast, kobrát,
 pávát, struccot, medvét, tevét
 és más lemetszett-szemhéjú pillanatot,
 vagy daganatot, óriásteknőcöt
 négy lábú páncél-koporsót, ősgyíkot, tatut, majmot
 és madárkürt-bóbitát
 csicsergő páfrány-tollhalmot,
 akit az anyja tojásból kiköltött.
 Jaj rettenet, képzelt iszonyat!, de sokat gondolok rád.
 S a látomás e szörny-iszonyból mit kapott?

És szemük kiáll a homlokokból,
 mint világot néző árva daganat,
 fényrác-csomó ami a testből kinőtt, a létre ragadt,
 enyves pikkelysaláta-halom gesztenyerügy,
 a rettenet-fájdalom, a rémület-ügy,
 a gyík szemek enyve-eres zöld ribizliszemek,

ó, szemek, szemek, mindenség-képzetek,
ihlet-golyók és látomás-golyók
az úrt, az árva végtelent látással szagolók,
kiálltok a homlok-ájulás
alatt, mint sötét tüskeszőr-csészéből a barna makktojás,
mint az áttetsző óriás szőlőszemek,
fagycsipkés vadrózsagumók: csipkebogyók,
féreg-kapus almák, májfoltos fénytapogató csápkezek,
mint a tengeren lebegő óriás hímzett-hártya medúzák, takony-buborékok,
mint az óceánvíz habkötegeből a polipok,
mint a falusi félhülye öreg szolgálány
hátából, melléből a púpok,
borostyán érbolyhokkal belül-beszótt
viaszcsönd-szólógolyók,
kidülledő vizselyem-pogácsák,
hogy a múlandóságot fénnel igyák és lássák,
és nézésük, mint a lét-elárulás, gömbvillám-csodálkozás
és strucctojás, emu-tojás, ibisztojás, hattyútojás,
cinketojás, verébjtojás, halpete-ikratojás
dülledt szemük csillogás-fénye gyilkos száradás.
Úgy haldoklik a fényvitorla szél-lapátkerekű malmaiba,
mint apám haldokló véres szájában a gyötrem-ima.

Ó, ti végrehajtó rabszolga-kanok:
képzelt inkvizítorok!
Gyilkos izomhalom, nagytökű, bikatökű
meztelen, izzadt férfikurvák,
akik mégis gyávák, mint a hajszálon lapuló tetű,
angyal-bajszos iszonyat-szolgák!

A költő mit tehet?

A költő mit ér el
képzeletével és hitével?
Áttetsző kristályrab Isten-szerkezetével?

Benne mi fér el?

*Mert halálíg játszik vele az öntudatos képzelet,
ami azért van, mert hiszen lehet:
mint macska a levegőbe földobott,
levegő-hordózsákban földobva táncoltatott egérrel.*

*A tűkéve-bajszú az alvadó vérrel:
a kaktusztű-bajszú nincs-szárnya denevérrel.*

*Mert addig dobálja, rángatja, pofozza, cibálja
amig vére megalvad.
Vérhab lesz szája.
Ebbe az ember is belehalhat, ha a Macska-Isten így dobálja!*

*Az éjszaka világít.
Hallgatom a gyász
bolygó-középig, anyagig, lényekig,
virágokig, növényekig,
felhőkig, csillagokig
tolódó fekete-láz
trombitáit.
A lázpiros fénykürtöket,
a csengő-aranyfürtöket.
És alszik még a kakas,
mert messze még a hajnal
amikor rózsahajjal
a magasságot betenyészi,
mint nyúzott állatot az érszobor,
pirosan, kéken az érháló-bokor,
izomszobor megnyúzott halottat
ahogy a mesterség bevérzi
s az önmagába olvad.
A kakas még nem szájal
pirosmirigy-kettős tüdőlepény szívacsászló szakállal.*

A Feltámadás-Torok!

Ó, képzelt inkvizítorok!

*Hát mit lehet? Mit nem lehet?
Csönd-ájulásom jégverem.
Én is csak elképzelem,
mint szörnyeteg kísérletet
a szemhéjfosztás-gyalázatot,
a lét-lefosztás kínpadot,
hogy a képzeletből vers legyen,
mert el kell mondanom,
hogy fáj nagyon
a csipkebogyó-bokor nézés-száanalom,
a szemhéjtalan kiálló vízdió-ütközet,
a merev, könnytelen biológiai szégyen,
amivel az élet-alkalom
bizalma kevesebb, mint a tiszta üdvözlet
a halandó szívében
és látása rigidebb, mint a gyémánt a szén-feketében,
meztelen éjbe temetett,
látása látástalan,
mint az arany-gyökerek, gyémánt-fellegek,
kristály-kévekötegek
sziklába, márványba fullasztott,
kő-éjbe dagasztott
pislogástalan titok-vak ragyogása.*

*Lesz-e jövőmnek föltámadása.
Vagy sorsom, mint fogásra akasztott
télikabát molyrágta csönddel leng, libeg.
Lesz-e jövőmnek virág-ámulása?*

Ki mondja meg?

*Ki tudja megmondani?,
amit nem lehet bevallani,
de ki kéne mondani!*

Hiszen már nem vagyok gyerek.

De fájdalom-öreg, férfi-öreg.

*Jaj, könnyes úr, szemhéjtalan csillagok,
a képzelt inkvizítorok késétől körülmetélt
szem-előbőrök, szem-fitymák, szív-előbőrök,
fénymakk-falloszvég fitymakupakok
nélküli csillagok,
végtelen-tág téridő üresség-lepénygömb
belsejében nyüzsgő, lángoló, száraz aranyrovarok,
gomolytorony, gomolyfolyó esti szúnyogok
alkonyatvér zizegő hártya-oszlopok,
akiknek két csipkecsáptollas archomlok-fején
két kazettakupola-kalap
sejtcella-szöglet-mozaik szikra-ikragomba nap,
ó, szemhéjtalan csillagok,
az élő rettenet szemhéjtalan tűz-szemei,
gyásköldökű szemek,
feketekorong tengelyagyú fénygolyók.
És horgásznak a képzelt inkvizítorok,
kezükben a fémbajszú görbe horog
s amit fémputtony-ívük a mindenségből kifog
fénylik, lóként nyerít, vérzik, lengéssel csorog,
pikkely-pávahalként ráng, sikít, ikrázik, vizez, tántorog.*

*Hiszen halásznak, halnak ez a dolga!
Hiszen ezért él a képzelet örület-gyilkosság-szolga!*

*És nincs, mint az elugró bolha
és van, mintha volna.
Az így lehet
szenvedés, megaláztatás, gyötrésből képzelet!*

*Jaj, néma úr, mért hagyysz merengnem?
Kopasz csillagaiddal nézel engem,
mert a csillagoknak nincs a makkról péniszrúdig visszagyúrt fitymabőre,
redőlepényig visszafolyt csigaszeme, fehér kút-lepedője,
hogy forróbb legyen a látás-nemiérintkezés.*

*Jaj, könnyes úr, szemhéjtan hold!
Mért van, aki van, mért volt, aki volt?
Nézésetek szikrázik akár a kiköszörült kés!*

*Az éjszakát nézem, szagolom szag-éhes orral,
a két fényes kürt barlang-pokollal.
S így néz az úr engem éjemen a szemhéjtan holddal,
a szemhéjnélküli csillagok tűzözön-magányával,
a szenvedés látó-vak halott-eleven bolygó-szagával,
embervágy-szimatával,
mint gigászi gyémántsztatával.
Én meg a holdat nézem világító szívemmel.
Nemcsak a szememmel.
Mint érett sárga kalászt gyémánt-kaszával.*

*Hol vagy világ, aki voltál?, hová hamvadtál kék idő?
Hová múltál szeretetből és szánalomból font hálóözön,
folyékony, harmatos póknyál-bozont, ragadozó öröm,
a nyolc szemű leskelődés potrohából kifolyt rabló-feszülés,
hová lettél türelmem lángtombolása: győzelem a halálon?
Nézem a virágzó éji tavasz-csöndet, a tajtékos kert-magányt,
s robbanó szívem, a kifeszült aranyfekete csönd
enyvpapírra ránt, mint egy síró, nyafogó fekete legyet, a mágnes-magányt,
nézem az éjpára aranyszövetség sűrű ég-vigaszt,
az alvó darazsat, lepkét az aranysúlyú viasztór fűszálon,
az alvó, önmagával önmagát bezárt éji tulipánt.*

Jaj, könnyes úr, szemhéjtan hold, túl a zöld bagolytislogáson!

Hová lettél, hová hűtlen szép ifjúságom?

*Háló-özön, fénytébolly tűzözön!
Bennetek hüvelykujját szopva gyerekként alszik a közöny.
S hozzátok az a közöm
hogy fényetek rácsába halál-szem-hűséggel ütközöm.*

Ifjúságom az aranyláz könny-vadon óriás szitakötője,

*az esőfüggöny-páralomb rezgés-szívébe szőve,
ifjúságom kék hínárcsönd vízrács-szővedékű foglya,
ifjúságom, mint illatos éj-púp, kúp-száraz szénaboglya,
ifjúságom a millió-csecsű angyalcsőnd szárnylobogás küldetése,
ifjúságom a feketében fekete ködrengés szívverése!*

*Arkangyal-rang
aranyharang!*

*Ó, zűrzavar-láng ifjúság:
éhség, galamb-vágy, temető-szomjúság!*

*Ifjúságom vadgalamb a rügyszőrű körtefa-ágon.
Ifjúságom vadgalamb a virághab körtefa-ágon.
Mint fekete szemgyűrűs galamb piros szeme körül
a pihetoll gyászkoszorú: ifjúságom,
tollgyöngy pibegyűrűs vadgalamb ifjúságom.*

*S most aranygyászt virágzik az éj, az aranyhörgés csönd szívem körül.
Ó, ifjúság!, hogy voltál, az ember már annak is örül.
S az időnek nem könnyörög, s sorsáért nem könnyörül.*

*Ó, hold, ó árva csillagok!
Ó, engem-néző hold, ó minket néző
árva csillagok!
Élni még most se késő
eretnek anyag-golyók,
Isten-nélküli állatok,
Istennen-kívüli növények, vak virágok
szemeteket megkopsztották az inkvizítorok:
az ítélet-végrehajtó Lét-Kehely rombolók
szemetek szírmait mohó zabálás-gyönyörrel
lerágták,
mint az élet-szép termést a száj-kasza sáskák,
s a végrehajtók szeme nem volt teli könnyel,
csak kínzás-gyönyörrel
és izzadt pokol-fénnyel,*

*a gyűlölet-edény szenvedtetés-reménnyel,
vak növények, virág-vakok,
akikben csobognak a fények,
mint ez az ének,
szemetek őrző kehely-bőreit letépték
fogóval, csipesszel, hisz nekik nem kín
a büntetés-mérték,
letépték, mint a virágszirmokat
a szerelmes kiránduló, hisz neki más élet nem érték,
se a látást-védő bőr-serleg, a virágszár-szőrös ernyő-kelyhek,
amiknek harmatsírás szempillaszőrein.
És mit tud a bűnről az öntudatlan gyermek?*

*Látható hold, látható csillagok,
kövér hernyó-mászás hullámzó galaxisok,
mit tudtok ti rólam?
Hogy mi néz és ki néz a burjánzás-robbanóban?*

*És meddig a jövő-álom?
Hisz, mint vadgalamb a virágzó körtefa-ágon:
ifjúságom.*